

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTATILOR

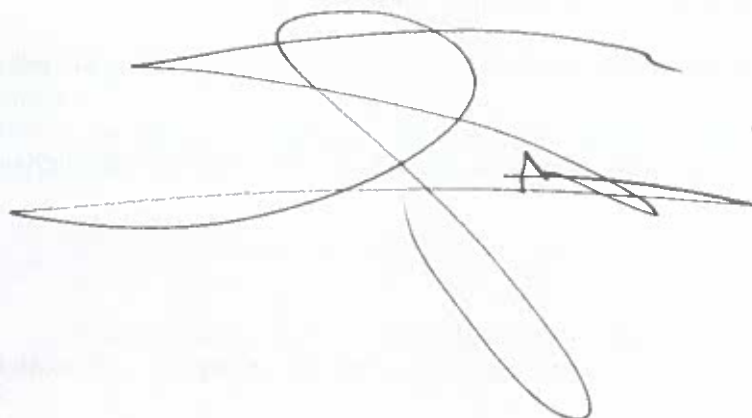
SENATUL

Catre: Biroul Permanent al Senatului

În temeiul art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, respectiv art 93 din Regulamentul Senatului, republicat, va înaintăm spre dezbateră și adoptare propunerea legislativă privind utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale.

În numele inițiatorilor:

Ninel PEIA
Senator al României
Chestor al Senatului
Partidul S.O.S. România

**Proiect de Lege
privind utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale**

Parlamentul României adopta prezenta lege.

Capitolul I – Dispoziții generale

Art. 1 – Obiectul legii

Prezenta lege reglementează utilizarea, dezvoltarea și implementarea inteligenței artificiale în România, stabilind măsuri pentru:

- a) Asigurarea transparenței și responsabilității în utilizarea AI;
- b) Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor;
- c) Prevenirea utilizării abuzive a AI în sectoare critice;
- d) Stimularea inovației și competitivității în domeniul AI.

Art. 2 – Definiții

În sensul prezentei legi, următorii termeni se definesc astfel:

- 1. Inteligență artificială (AI) - orice sistem informatic capabil să îndeplinească funcții cognitive precum învățarea, raționamentul și luarea deciziilor.
- 2. Decizii algoritmice semnificative - decizii luate de un sistem AI care pot afecta drepturile, oportunitățile sau viața unei persoane.
- 3. Explicabilitate - capacitatea unui sistem AI de a furniza o justificare clară și inteligibilă a modului în care ajunge la o concluzie.

Capitolul II – Reguli privind utilizarea AI în sectoare critice

Art. 3 – AI în administrația publică

- (1) Sistemele AI utilizate în administrația publică trebuie să fie transparente și auditate periodic.
- (2) Este interzisă utilizarea AI pentru luarea deciziilor administrative fără intervenție umană.

Art. 4 – AI în justiție și aplicarea legii

- (1) Este interzisă utilizarea AI pentru pronunțarea hotărârilor judecătorești.
- (2) Sistemele AI utilizate de organele de aplicare a legii trebuie să fie certificate și să respecte drepturile fundamentale.

Art. 5 – AI în domeniul medical

- (1) Orice sistem AI utilizat în diagnostic și tratament trebuie să fie validat științific și aprobat de autoritățile competente.
- (2) Deciziile medicale bazate pe AI trebuie să fie validate de un medic specialist.

Capitolul III – Responsabilitate și transparență

Art. 6 – Obligațiile dezvoltatorilor și utilizatorilor de AI

- (1) Dezvoltatorii de AI sunt responsabili pentru impactul algoritmilor asupra utilizatorilor finali.
- (2) Orice sistem AI utilizat în procesul decizional trebuie să fie auditat anual de o entitate independentă.

Art. 7 – Drepturile cetățenilor

- (1) Orice persoană afectată de o decizie luată de un sistem AI are dreptul de a solicita explicații privind procesul decizional.
- (2) Cetățenii trebuie să fie informați atunci când interacționează cu un sistem AI și să aibă opțiunea de a solicita interacțiune umană.

Capitolul IV – Protecția datelor și etica utilizării AI

Art. 8 – Protecția datelor

- (1) Sistemele AI trebuie să respecte Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR).
- (2) Este interzisă utilizarea AI pentru profilare politică fără consimțământ explicit.

Art. 9 – Interzicerea deepfake-urilor dăunătoare

- (1) Crearea și distribuirea de deepfake-uri menite să manipuleze opinia publică sau să afecteze integritatea proceselor democratice sunt interzise.
- (2) Platformele digitale au obligația de a eticheta conținutul generat de AI.

Capitolul V – Sancțiuni

Art. 10 – Sancțiuni pentru utilizarea abuzivă a AI

- (1) Folosirea inteligenței artificiale în scopuri care încalcă drepturile și libertățile fundamentale ale individului, inclusiv prin manipularea, discriminarea sau supravegherea excesivă a acestuia, va atrage răspunderea penală;
 - a) Pentru persoane fizice: Utilizarea AI pentru încălcarea drepturilor fundamentale, cum ar fi supravegherea ilegală, manipularea opiniei publice sau discriminarea pe baza unor algoritmi, va fi pedepsită cu închisoare de la 2 la 5 ani.
 - b) Pentru persoane juridice: În cazul în care o companie, instituție sau ONG utilizează AI pentru a încălca drepturile fundamentale ale individului, aceasta va fi sancționată cu o amendă penală de la 500.000 la 100.000.000 lei, iar persoanele responsabile vor răspunde penal conform prevederilor pentru infracțiuni economice.
- (2) Folosirea AI în scopuri de supraveghere excesivă sau control al libertății individuale;
 - a) Utilizarea neautorizată a tehnologiilor AI pentru supravegherea constantă și nediscriminatorie a cetățenilor, fără un temei legal clar și fără supravegherea autorităților competente, va fi sancționată cu închisoare de la 2 la 5 ani.
 - b) În cazul în care este implicată o autoritate publică în astfel de acțiuni, acea autoritate va fi obligată să despăgubească victimele și va fi supusă unor controale suplimentare ale instituțiilor independente de protecție a drepturilor omului.

Art. 11 – Sancțiuni pentru nerespectarea transparenței în utilizarea AI

- (1) Orice entitate care dezvoltă, utilizează sau implementează sisteme AI în scopuri de decizie automată, fără a asigura transparența și explicabilitatea deciziilor, va fi sancționată cu o amendă de până la 100.000.000 lei și cu închisoare de la 2 la 5 ani pentru persoanele fizice responsabile.

Art. 12 – Dispoziții finale

Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României.

Aceasta lege a fost adoptată de Parlamentul României, art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României.

EXPUNERE DE MOTIVE

Proiect de Lege

privind utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale

În contextul revoluției tehnologice globale din domeniul inteligenței artificiale (AI), este imperativ ca România să adopte un cadru legislativ modern și coerent, care să răspundă provocărilor și oportunităților pe care le prezintă această tehnologie emergentă. În ultimele decenii, progresele în AI au depășit orice imaginație, iar aplicabilitatea sa se întinde acum de la domenii tehnice avansate, precum automatele de învățare și procesarea datelor mari, până la aplicații în sănătate, educație, justiție și chiar guvernare. Cu toate acestea, în ciuda beneficiilor imense ale acestei tehnologii, apariția unor riscuri semnificative pentru ordinea socială, drepturile fundamentale ale cetățenilor și chiar pentru echilibrul democratic al societății nu poate fi ignorată.

În România, ca și în întreaga Uniune Europeană și pe plan global, utilizarea AI nu este reglementată într-un mod complet și adecvat la ritmul rapid al dezvoltării tehnologice. Deși există diverse inițiative europene de reglementare, legislația națională necesită un cadru legislativ precis și adaptat realităților specifice ale țării noastre, care să răspundă în mod adecvat riscurilor emergente. În acest sens, propunerea unui proiect de lege care reglementează utilizarea inteligenței artificiale în România devine o necesitate stringentă, mai ales în contextul în care AI poate influența în mod fundamental drepturile, libertățile și integritatea indivizilor.

I. Necesitatea reglementării inteligenței artificiale în România;

Inteligența artificială reprezintă un instrument revoluționar, însă, dacă nu este gestionată corespunzător, poate deveni o sursă de abuzuri și amenințări la adresa drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Într-o lume tot mai interconectată și digitalizată, unde datele personale și informațiile private sunt adesea colectate și procesate în masă, riscurile de a încălca drepturile indivizilor devin tot mai evidente.

Aceste riscuri includ:

Supravegherea masivă - utilizarea tehnologiilor AI pentru urmărirea și monitorizarea comportamentului cetățenilor fără consimțământul acestora, ceea ce poate duce la încălcarea dreptului la viață privată.

Discriminarea algoritmică - deciziile automatizate bazate pe datele procesate de sisteme AI pot perpetua inegalitățile sociale, cum ar fi discriminarea rasială sau de sex, prin preluarea prejudecăților din datele istorice.

Manipularea informației - AI poate fi folosită pentru a crea și răspândi informații false sau distorsionate, punând în pericol democrația și integritatea proceselor electorale.

Deciziile opace - sistemele de AI care iau decizii automatizate fără a putea oferi explicații clare sau justificări transparente pentru acestea, afectând astfel dreptul la un proces echitabil și dreptul la explicarea deciziilor ce influențează viața individului.

Aceste riscuri subliniază necesitatea reglementării stricte a utilizării AI, în scopul de a proteja drepturile fundamentale ale cetățenilor și de a preveni abuzurile care pot surveni într-un sistem tehnologic necontrolat.

I. Reglementarea AI pentru protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor;

Unul dintre pilonii fundamentali ai democrației este respectarea drepturilor și libertăților individuale, iar reglementarea utilizării AI trebuie să pună un accent deosebit pe protecția acestora. Este esențial ca orice utilizare a AI care are impact asupra indivizilor să fie realizată în mod transparent, responsabil și în conformitate cu principiile etice fundamentale.

Un aspect esențial al reglementării AI este transparența. Orice sistem AI utilizat pentru a lua decizii care afectează indivizi trebuie să fie explicabil. Este inacceptabil ca cetățenii să fie afectați de decizii automatizate fără a avea posibilitatea de a înțelege cum și de ce au fost luate aceste decizii. De asemenea, AI trebuie să fie utilizată cu respect față de viața privată a individului, iar orice proces de colectare, stocare și procesare a datelor personale trebuie să fie transparent și să respecte standardele înalte de protecție a datelor, în conformitate cu regulamentele internaționale precum GDPR.

Un alt principiu fundamental este răspunderea. Utilizatorii și dezvoltatorii de AI trebuie să fie răspunzători pentru efectele negative ale utilizării tehnologiilor AI, iar orice utilizare abuzivă a acestora trebuie să fie sancționată sever, pentru a descuraja orice formă de manipulare sau de discriminare algoritmică.

II. Necesitatea sancțiunilor severe pentru utilizarea abuzivă a AI;

În contextul în care AI poate afecta în mod profund libertățile individuale, este imperativ ca orice abuz în utilizarea acesteia să fie sancționat ferm. Folosirea AI pentru a încălca drepturile fundamentale ale cetățenilor, cum ar fi supravegherea excesivă, discriminarea sau manipularea, trebuie să atragă sancțiuni severe. Aceste sancțiuni trebuie să includă nu doar amenzi substanțiale, ci și pedepse cu închisoarea, pentru a descuraja utilizarea AI în scopuri care ar putea pune în pericol ordinea democratică sau ar putea afecta grav libertățile fundamentale.

În acest sens, pedeapsa cu închisoarea reprezintă o măsură necesară pentru a asigura responsabilitatea și pentru a preveni abuzurile. Este esențial ca orice entitate publică sau privată care utilizează AI în mod abuziv să răspundă în fața legii, iar pedepsele aplicate să fie proporționale cu gravitatea faptei.

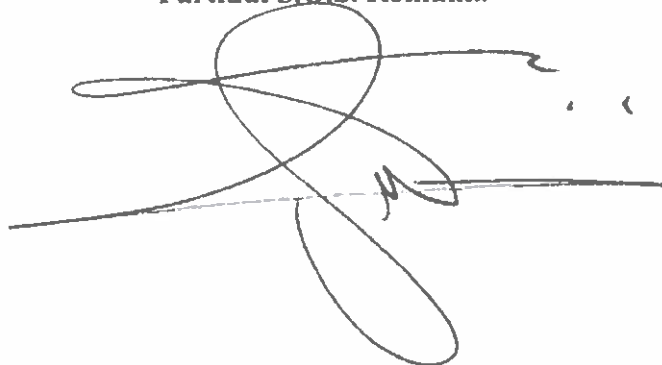
III. Concluzii și recomandări;

Inteligența artificială poate deveni o forță pozitivă pentru dezvoltarea societății, însă utilizarea sa fără reglementări clare și stricte poate reprezenta o amenințare pentru democrație și drepturile cetățenilor. De aceea, reglementarea AI trebuie să fie un proces continuu, adaptabil și informat, care să țină cont atât de nevoile economice și sociale ale țării, cât și de riscurile emergente.

Propunerea de lege care reglementează utilizarea AI în România este un pas esențial în crearea unui cadru legislativ care protejează drepturile fundamentale ale cetățenilor și garantează o utilizare responsabilă și transparentă a tehnologiilor AI.

Prin adoptarea unui astfel de cadru legislativ, România își poate consolida locul în fața provocărilor tehnologice ale viitorului, asigurându-se că dezvoltarea AI va fi o forță de bine pentru întreaga societate, nu o amenințare la adresa drepturilor și libertăților fundamentale.

**Initiator
Ninel PEIA
Senator al României
Chestor al Senatului
Partidul S.O.S. România**

Lista sustinatorilor:

Propunere legislativa privind utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale

DEPUTAT SIMONA ELENA MACOVICI IULIE

SENATOR PETRU GREGORE ADRIAN

DEPUTAT IONEL GOLTESCU

SENATOR DUMITRU HANEA

DEPUTAT CONSTANTINESCU ANDRÉ-CLAUDIE

DEPUTAT JONNIE JOSEF - FLORIN

DEPUTAT VLAD-ANDREI VIARA

DEPUTAT OLTEANU SORIN GEORGE

DEPUTAT NAGY VASILE

DEPUTAT IONESCU TUDOR

RUSU IOAN CRISTIAN

TOADER ELENA-LAURA

PLOPEANU RORICA

1. FOGET MADALI

1. GUSCHI ROIS

1. CARAGATA FLORIN

SEN. CERVA MARIA COSMINA

SEN. CLEMENT SAVA

SENATOR CUSNIR ROISCA

SEN. DNEA OLGA

SENATOR PETRESCU DORIN SILVIU

CIARNA ALINUTU